Szczegółowy program szkolenia ustawicznego dla pielęgniarek i położnych pracujących w ośrodku medycznie wspomaganej prokreacji, których czynności mają bezpośredni wpływ na jakość komórek rozrodczych i zarodków. Program obejmuje 25 godzin dydaktycznych, w tym nie mniej niż 10 godzin zajęć praktycznych.

Tematy zajęć (z uwzględnieniem zajęć teoretycznych i praktycznych).

1. Polskie i europejskie przepisy prawne dotyczące medycznie wspomaganej prokreacji oraz gromadzenia, testowania, przetwarzania, przechowywania i dystrybucji komórek rozrodczych i zarodków – omówienie aktów prawnych.
    a. Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 roku o leczeniu niepłodności i akty wykonawcze do ustawy.
        - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 października 2015 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinna odpowiadać dokumentacja dotycząca komórek rozrodczych i zarodków (Dz. U. poz. 1686).
        - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 r. w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać system zapewnienia jakości w ośrodku medycznie wspomaganej prokreacji oraz w banku komórek rozrodczych i zarodków (Dz. U. poz. 1727).
        - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 r. w sprawie rejestru dawców komórek rozrodczych i zarodków (Dz. U. poz. 1745).
        - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 października 2019 r. w sprawie szkoleń w zakresie pobierania, przetwarzania, przechowywania, testowania i dystrybucji komórek rozrodczych i zarodków przeznaczonych do zastosowania w procedurze medycznie wspomaganej prokreacji (Dz. U. poz. 2048).
        - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 października 2015 r. w sprawie niepowtarzalnego oznakowania i monitorowania komórek rozrodczych i zarodków (Dz. U. poz. 1747).
        - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 października 2015 r. w sprawie wywozu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przywozu na to terytorium komórek rozrodczych i zarodków (Dz. U. poz. 1748).
        - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 października 2015 r. w sprawie wymagań zdrowotnych dla kandydata na dawcę komórek rozrodczych w celu dawstwa partnerskiego i dawstwa innego niż partnerskie oraz dla biorczyni komórek rozrodczych i zarodków oraz szczegółowych warunków pobierania komórek rozrodczych w celu zastosowania w procedurze medycznie wspomaganej prokreacji (Dz. U. poz. 1718) wraz z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wymagań zdrowotnych dla kandydata na dawcę komórek rozrodczych w celu dawstwa partnerskiego i dawstwa innego niż partnerskie oraz dla biorczyni

komórek rozrodczych i zarodków oraz szczegółowych warunków pobierania komórek rozrodczych w celu zastosowania w procedurze medycznie wspomaganej prokreacji (Dz.U. 2024 poz. 77).

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 października 2015 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia ośrodka medycznie wspomaganej prokreacji (Dz. U. poz. 1750).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 października 2015 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia banku komórek rozrodczych i zarodków (Dz. U. poz. 1752).

b. Przepisy Unii Europejskiej.

- Dyrektywa 2004/23/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r.

  w sprawie ustalenia norm jakości i bezpiecznego oddawania, pobierania, testowania, przetwarzania, konserwowania, przechowywania i dystrybucji tkanek i komórek ludzkich (Dz. Urz. UE L 102 z 07.04.2004, str. 48).
- Dyrektywa Komisji 2006/17/WE z dnia 8 lutego 2006 r. wprowadzającej w życie dyrektywę 2004/23/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do niektórych wymagań technicznych dotyczących dawstwa, pobierania i badania tkanek i komórek ludzkich (Dz. Urz. UE L 38 z 09.02.2006, str. 40).
- Dyrektywa Komisji 2006/86/WE z dnia 24 października 2006 r. wykonującej dyrektywę 2004/23/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie wymagań dotyczących możliwości śledzenia, powiadamiania o poważnych i niepożądanych reakcjach i zdarzeniach oraz niektórych wymagań technicznych dotyczących kodowania, przetwarzania, konserwowania, przechowywania i dystrybucji tkanek i komórek ludzkich (Dz. Urz. UE L 294 z 25.10.2006, str. 32).
- Dyrektywa Komisji 2012/39/UE z dnia 26 listopada 2012 r. zmieniającej dyrektywę 2006/17/WE w odniesieniu do niektórych wymagań technicznych dotyczących badania tkanek i komórek ludzkich (Dz. Urz. UE L 327 z 27.11.2012, str. 24).

2. Zasady przejrzystości, bezpieczeństwa i nadzoru nad ośrodkami medycznie wspomaganej prokreacji i bankami komórek rozrodczych i zarodków.
   a. Aspekty praktyczne.
   b. Aspekty teoretyczne.
3. Rekomendacje dotyczące diagnostyki i leczenia niepłodności.
   a. Standardy europejskie, światowe i krajowe (Polskiego Towarzystwa Medycyny Rozrodu, Sekcji Płodności i Niepłodności Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego). Standardy i kodeksy praktyki dla lekarzy prowadzących leczenie z zastosowaniem metod medycznie wspomaganej prokreacji w Ośrodku medycznie wspomaganej prokreacji.

- Algorytmy diagnostyczno-lecznicze w zastosowaniu do niepłodności pod redakcją prof. dr hab. n. med. Sławomira Wołczyńskiego, dr n. med. Michała Radwana – Polskie Towarzystwo Medycyny Rozrodu i Polskie Towarzystwo Ginekologiczne.
- Diagnostyka i leczenie niepłodności – rekomendacje Polskiego Towarzystwa Medycyny Rozrodu I Embriologii (PTMRiE) oraz Polskiego Towarzystwa Ginekologów I Położników (PTGP) Krszysztof Łukaszuk, Katarzyna Kozioł, Grzegorz Jakiel, Artur Jakimiuk, Piotr Jędrzejczak, Waldemar Kuczyński, Rafał Kurzawa, Leszek Pawelczyk, Michał Radwan, Robert Spaczyński, Mirosław Wielgoś, Sławomir Wołczyński; listopad 2018
- Fertility problems: assessment and treatment – National Institute for Health and Care Excellence - Clinical guideline Published: 20 February 2013.

4. Ośrodek medycznie wspomaganej prokreacji – zasady działania w świetle obowiązujących przepisów prawnych.
    a. Podstawy prawne i organizacyjne.
    b. Osoba odpowiedzialna za jakość w Ośrodku medycznie wspomaganej prokreacji:
        - wymagane wykształcenie i doświadczenie,
        - stanowisko, pozycja, rola i zadania,
        - obowiązki (w szczególności: dbanie o działanie zgodnie z ustawą, przekazywanie danych do rejestru dawców komórek rozrodczych i zarodków, powiadamianie o zdarzeniach nieporządnych i niepożądanych reakcjach).
    c. Zasady funkcjonowania.
    d. Wyposażenie.
    e. Personel.
    f. Organizacja procedury medycznie wspomaganej prokreacji.
    g. Współpraca z bankami komórek rozrodczych i zarodków, innymi ośrodkami medycznie wspomaganej prokreacji oraz innymi podmiotami.
    h. Zarządzanie ośrodkiem medycznie wspomaganej prokreacji.
    i. Systemy zapewnienia jakości i zarządzania ryzykiem w Ośrodku medycznie wspomaganej prokreacji.
    j. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.
    k. Powiadamianie o istotnych niepożądanych reakcjach i istotnych zdarzeniach niepożądanych.
    l. Raportowanie procedur.
    m. Kontrola.
5. Postawy etyczne stosowania metod medycznie wspomaganej prokreacji.
6. Zasady dobrej praktyki medycznej w medycznie wspomaganej prokreacji.
7. Praktyczne aspekty organizacji medycznie wspomaganej prokreacji - od wizyty wstępnej do porodu.
8. Zasady prowadzenia dokumentacji dotyczącej wszystkich etapów leczenia metodami rozrodu wspomaganego medycznie.

9. Komunikacja z pacjentami:
    a. Zasady prawidłowej komunikacji z pacjentami.
    b. Podstawowe błędy w komunikacji z pacjentami – jak ich unikać.
    c. Informowanie pacjentów leczonych metodami medycznie wspomaganej prokreacji.
10. Zasady odbierania od Pacjentów świadomej zgody na leczenie z zastosowaniem metod medycznie wspomaganej prokreacji.
11. Odpowiedzialność cywilna.
12. Standardy jakości i bezpieczeństwa leczenia metodami medycznie wspomaganej prokreacji.
13. Dokumentacja czynności i procesów.
    a. Zakres koniecznych parametrów.
    b. Kontrola warunków zewnętrznych.
    c. Elektroniczne bazy danych.
    d. Współpraca z rejestrem dawców komórek rozrodczych i zarodków.
14. Podstawowe informacje w zakresie kwalifikacji do zapłodnienia pozaustrojowego.
    a. Bezwzględne i względne wskazania medyczne
    b. Minimum diagnostyczne.
    c. Najczęstsze zdarzenia niepożądane i niepożądane reakcje.
    d. Powikłania u pacjentów leczonych technikami rozrodu wspomaganego medycznie:
        - zespół hiperstymulacji jajników,
        - krwawienia,
        - uszkodzenia narządowe, infekcyjne.
15. Podstawowe informacje w zakresie dawstwa komórek rozrodczych i zarodków do zastosowania u ludzi w procedurze medycznie wspomaganej prokreacji ze szczególnym uwzględnieniem informacji w zakresie:
    a. dawstwa partnerskiego i dawstwa innego niż partnerskie,
    b. ram i podstaw prawnych,
    c. zasad postępowania,
    d. anonimowości,
    e. wskazań medycznych,
    f. doboru dawców - dobór pod względem fenotypowym,
    g. świadomej zgody pacjentów,
    h. dokumentowania czynności.
16. Podstawowe informacje w zakresie zabezpieczenia płodności na przyszłość:
    a. wskazania, w tym wskazania onkologiczne.
17. Metody przywracania płodności.
18. Komórki rozrodcze i zarodki w procedurze medycznie wspomaganej prokreacji.
    a. Wpływ warunków zewnętrznych - temperatura, wilgotność, przepływ powietrza.
    b. Kontrola warunków.
    c. Zapewnienie jakości.
19. Koordynacja sali zabiegowej oraz laboratorium embriologicznego.

   a. Identyfikacja kluczowych elementów wpływających na jakość i bezpieczeństwo procedur.
20. Indywidualna kontrola jakości pracy lekarza wykonującego przeniesienie komórek rozrodczych albo zarodków do organizmu biorczyni.
   a. Standaryzacja opisów warunków przeniesienia.
   b. Kontrola bezpieczeństwa przeniesienia.
21. Profilaktyka niepłodności.
   a. Styl życia, stres, środowisko, infekcje, dieta, choroby współistniejące – wpływ na płodność.
   b. Działania prozdrowotne oraz eliminacja czynników ryzyka.
22. Diagnostyka niepłodności.
   a. Znaczenie wywiadu medycznego i ocena wyników uprzedniego leczenia.
   b. Ocena potencjału rozrodczego- Ocena rezerwy jajnikowej.
   c. Metody obrazowe oraz diagnostyka endokrynologiczna.
   d. Identyfikacja czynnika sprawczego w niepłodności.
23. Podstawy fizjologii procesów rozrodczych.
24. Opieka przedkoncepcyjna.
25. Podstawowe wiadomości w zakresie analizy nasienia.
26. Podstawowe informacje dotyczące indukcji jajeczkowania oraz kontrolowanej hiperstymulacji jajników, w szczególności:
   a. podstawy fizjologiczne,
   b. protokoły stymulacyjne i ich dobór.
27. Podstawy monitorowania przebiegu leczenia.
   a. Ocena ultrasonograficzna i endokrynologiczna stymulacji i kontrolowanej hiperstymulacji jajników.
28. Pobranie komórek jajowych:
   a. techniki,
   b. rodzaje znieczulenia,
   c. wymagania sprzętowe,
   d. wpływ czynników zewnętrznych.
29. Inseminacja nasieniem partnera i dawcy- podstawy.
   a. Terapie wspomagające.
   b. Efektywny czas leczenia.
   c. Rodzaje zabiegów.
   d. Ryzyko i skuteczność.
   e. Standardy zapobiegania ciąży wielopłodowej.
30. Podstawowe zagadnienia z zakresu przeniesienia zarodków do macicy (embryo transfer).
   a. Techniczne aspekty transferu.
   b. Leczenie uzupełniające.
31. Ciąża po leczeniu metodami medycznie wspomaganej prokreacji.

a. Powikłania u ciężarnej.
b. Powikłania u płodów i noworodków.
c. Zasady monitoringu rozwoju dzieci po leczeniu metodami medycznie wspomaganej prokreacji.

32. Podstawowe zagadnienia dotyczące dawstwa komórek rozrodczych i zarodków.
    a. Ramy prawne.
    b. Dawstwo partnerskie, dawstwo inne niż partnerskie.
    c. Dawstwo zarodka.
    d. Zasady postępowania.
    e. Anonimowość.
    f. Świadoma zgoda.
    g. Dawcy zwiększonego ryzyka.
33. Podstawowe zagadnienia dotyczące organizacji pracy w laboratorium seminologicznym.
    a. Kontrola jakości i dokumentacja.
    b. Znakowanie próbek biologicznych.
34. Podstawowe zagadnienia dotyczące uzyskiwania plemników z tkanki jądrowej oraz najądrzy.
    a. Rodzaje zabiegów.
35. Bank Komórek rozrodczych i zarodków – zasady działania w świetle obowiązujących przepisów prawnych.
    a. Podstawy prawne i organizacyjne.
    b. Zasady funkcjonowania.
    c. Osoba odpowiedzialna za jakość w Banku komórek rozrodczych i zarodków.